

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 31.

Vydána dne 12. listopadu 1952.

Cena Kčs 3.50

O B S A H:

(52. a 53.) 52. Zákon o Československé akademii věd. — 53. Nařízení o zajištění bezpečnosti a hospodárnosti provozu některých technických zařízení.

52.

Zákon

ze dne 29. října 1952

o Československé akademii věd.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část I.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

(1) Zřizuje se Československá akademie věd (dále jen „Akademie“) jako nejvyšší vědecká instituce republiky Československé, sdružující nejvýznamnější vědecké pracovníky státu.

(2) Akademie vzniká přebudováním Královské české společnosti nauk, založené r. 1784 a České akademie věd a umění, a navazuje na pokrokové tradice české a slovenské vědy.

§ 2.

Úkolem Akademie je plánovitá a organizovaná práce v theoretických a užitých vědách, aby cestou tvůrčího vědeckého bádání sloužila blahu lidu a vybudování socialismu v naší vlasti; pro toto bádání má vlastní vědecká pracoviště.

§ 3.

Akademie k tomu, aby mohla plnit svůj úkol,

a) soustřeďuje svou práci na hlavní otázky vědy ve všech jejích odvětvích tak, aby výsledky jejího vědeckého bádání tvořily základ pro veškerou vědeckou činnost a výchovu ve státě,

b) zkoumá přírodní bohatství, výrobní síly země a kulturní a hospodářské hodnoty lidstva a podporuje jejich včasné a hospodárné využití,

c) soustavně pečuje o výchovu a zvyšování kvalifikace vědeckých pracovníků,

d) podává vědecké posudky nejvyšším státním orgánům,

e) dbá o popularisaci vědy.

§ 4.

(1) Vědeckými pracovišti Akademie jsou její výzkumné a badatelské ústavy, laboratoře, kabinety, stanice, komise, knihovny a jiná pracoviště, která Akademie zřizuje, vede a zajišťuje.

(2) Akademie přispívá po vědecké stránce též k rozvoji vědecké činnosti veškerých ústavů do ní nezačleněných.

§ 5.

(1) Akademii se uděluje právo propůjčovat hodnost kandidáta věd a hodnost doktora věd.

(2) Pro systematickou výchovu vědeckých kádrů zřizuje se při Akademii vědecká aspirantura.

§ 6.

Akademie svolává podle potřeby zasedání, která posuzují a řeší zásadní vědecké otázky, pořádá vědecké zájezdy a porady a udržuje vědecké styky s domácími vědeckými společnostmi a se zahraničními akademiiemi věd a vědeckými společnostmi, především s akademiiemi a vědeckými společnostmi Svazu sovětských socialistických republik a zemí lidové demokracie.

§ 7.

Akademie je oprávněna vydávat časopisy i neperiodické publikace v oboru své působnosti a má právo k tomu účelu zřídit vydavatelský podnik.

§ 8.

Akademie odpovídá přímo vládě a podává jí každoročně zprávu o své činnosti.

§ 9.

(1) Akademie je socialistická právnická osoba.

(2) Sídlem Akademie je Praha. Akademie může však zřizovat svá vědecko-organizační centra (základny) a svá vědecká pracoviště i mimo své sídlo.

§ 10.

Rozpočet Akademie je součástí státního rozpočtu.

Část II.

Členové Akademie.

§ 11.

Členy Akademie jsou:

- a) řádní členové-akademici, volení z aktivních vědců obohacujících vědu pracemi velkého významu a přispívajících k socialistické výstavbě státu,
- b) členové korespondenti, volení z aktivních vědců obohacujících vědu významnými pracemi a přispívajících k socialistické výstavbě státu.

§ 12.

Členy Akademie mohou být i cizí státní příslušníci. Jejich práva a povinnosti určují stanovny Akademie.

§ 13.

Českoslovenští občané nebo cizí státní příslušníci, kteří obohatili vědu pracemi světového významu nebo kteří se zvláště zasloužili o stát a socialismus, mohou být voleni čestnými členy Akademie.

§ 14.

Akademici a členové korespondenti účastní se tvořivě vypracování plánu vědecké práce Akademie a řídí se jím ve své činnosti. O své činnosti předkládají Akademii každoročně zprávu.

§ 15.

Počet akademiků a členů korespondentů určuje vláda na návrh Akademie.

§ 16.

Akademici a členové korespondenti mají pravidelnou měsíční odměnu, a to i tehdy, mají-li jiný příjem.

§ 17.

Členové a čestní členové pozbývají členství usnesením Akademie, jestliže se zpronevěřili vlasti, věci míru a socialismu.

Část III.

Orgány Akademie.

§ 18.

(1) Nejvyšším orgánem Akademie je valné shromáždění, skládající se ze všech členů a čestných členů Akademie.

(2) Valné shromáždění zejména

- a) určuje směrnice vědecké práce Akademie a jejích složek,
- b) projednává a schvaluje plán vědeckých prací Akademie,
- c) schvaluje zprávu presidia o činnosti Akademie,
- d) řeší zásadně otázky organizační, zejména rozděluje Akademii na sekce podle skupin příslušných vědních oborů, zřizuje ústavy a vědecká pracoviště, přičleňuje společnosti a pod.,
- e) volí členy Akademie, jejího presidenta, jakož i ostatní členy presidia,
- f) schvaluje jmenování zástupců předsedů sekcí, vědeckých sekretářů sekcí, ředitelů ústavů a ředitele Akademie.

(3) Při volbě presidenta Akademie a akademiků hlasují toliko akademici. Volbu presidenta, členů presidia a členů Akademie, jakož i jejích čestných členů schvaluje vláda.

§ 19.

Při zvlášť významných příležitostech koná se plenární zasedání členů Akademie a vědeckých pracovníků ústavů Akademie; svolává je presidium Akademie.

§ 20.

(1) Presidium Akademie se skládá z presidenta Akademie, dvou zástupců presidenta, hlavního sekretáře a z předsedů sekcí.

(2) Ředitel Akademie obstarává pod vedením hlavního sekretáře a podle jeho pokynů administrativní a organizační věci Akademie.

(3) Zástupci předsedů sekcí a ředitel Akademie účastní se zasedání presidia s hlasem poradním.

§ 21.

President Akademie, zástupci presidenta a hlavní sekretář jsou voleni na 5 roků, předsedové sekcí na 3 roky.

§ 22.

Presidium je nejvyšším řídícím orgánem Akademie v době mezi zasedáním valného shromáždění. Zejména provádí rozhodnutí valného shromáždění, svolává jeho zasedání a připravuje pro ně podklady. O své činnosti podává zprávu na nejbližším zasedání valného shromáždění.

§ 23.

Podrobnou organizaci Akademie obsahují stanovy, na kterých se usnáší valné shromáždění; stanovy schvaluje vláda.

Část IV.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 24.

První akademiky a první členy presidia jmenuje president republiky na návrh vlády.

§ 25.

Vláda se zmocňuje, aby

- a) upravila podrobnosti o propůjčování hodností kandidáta věd a doktora věd,
- b) upravila právní otázky, týkající se zařízení a majetku institucí, jejichž dosavadní úkoly zcela nebo zčásti přejímá Akademie a rozhodla o převodu tohoto majetku,
- c) vydala bližší předpisy o hospodaření Akademie,
- d) stanovila výši a další podrobnosti o odměně členů Akademie,
- e) upravila pracovní a platové poměry zaměstnanců Akademie.

§ 26.

(1) Zrušují se ustanovení odporující tomuto zákonu.

(2) Zejména se ruší

1. zákon č. 86/1920 Sb., o Masarykově Akademii Práce, a vládní nařízení č. 119/1920 Sb., jímž se vydává „Základní řád Masarykovy Akademie Práce“,

2. zákon č. 27/1922 Sb., o zřízení ústavu Slovanského a Orientálního.

§ 27.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej všichni členové vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Kyselý v. r.

arm. gen. Bacílek v. r.

Bílek v. r.

arm. gen. Dr. Čepička v. r.

Dr. Gregor v. r.

Harus v. r.

Dr. Havelka v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

Kabeš v. r.

Kopecký v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Málek v. r.

Maurer v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Nepomucký v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Plojhar v. r.

Pokorný v. r.

Pospíšil A. v. r.

Pospíšil J. v. r.

Ing. Půčík v. r.

Dr. Rais v. r.

Smida v. r.

Ing. Šimůnek v. r.

Dr. Šlechta v. r.

53.

Vládní nařízení

ze dne 7. října 1952

o zajištění bezpečnosti a hospodárnosti provozu některých technických zařízení.

Vláda republiky Československé nařizuje se souhlasem presidenta republiky podle § 42 odst. 1 zákona č. 241/1948 Sb., o prvním pětiletém hospodářském plánu rozvoje Československé republiky (zákon o pětiletém plánu), a podle § 1 ústavního zákona č. 47/1950 Sb., o úpravách v organizaci veřejné správy:

§ 1.

Účel nařízení.

Účelem tohoto nařízení je zajistit při provozu technických zařízení bezpečnost lidského života a zdraví, národního majetku a jiných hospodářských hodnot, jakož i hospodárnost po stránce tepelné techniky. Proto se nově organizuje odborný technický dozor a prohlubuje péče o bez-

pečnostní a tepelně technická opatření při provozu technických zařízení.

§ 2.

Předmět odborného technického dozoru.

(1) Odbornému technickému dozoru podléhá technická zařízení, při jejichž provozu může dojít k ohrožení bezpečnosti lidského života a zdraví, národního majetku a jiných hospodářských hodnot nebo k vážným národohospodářským ztrátám způsobeným nevhodností po stránce tepelné techniky (dále jen „technická zařízení“). Jsou to zejména parní kotle (parní generátory) a jiné tlakové nádoby, silnoproudá elektrická zařízení a zdvihač. Ministerstvo paliv a energetiky může v dohodě s příslušnými ústředními úřady a jednotnou odborovou organizací stanovit, za kterých podmínek se tato technická zařízení vyjímají z odborného technického dozoru a která další technická zařízení tomuto dozoru podléhají.

(2) Z odborného technického dozoru podle tohoto nařízení jsou vyňata technická zařízení vojenské správy, ministerstva spojů, drah, na které vykonává dozor ministerstvo železnic, a technická zařízení Československého rozhlasu a Československého státního filmu.

Orgány odborného technického dozoru.

§ 3.

(1) Odborný technický dozor provádí Ústav technického dozoru při ministerstvu paliv a energetiky a jeho pobočka v Bratislavě (dále jen „Ústav“).

(2) Činnost Ústavu se řídí organizačním řádem, který vydá ministerstvo paliv a energetiky v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a jednotnou odborovou organizací.

(3) Zaměstnanci Ústavu jsou povinni zachovávat státní, hospodářské a služební tajemství. Povinnost zachovávat tajemství trvá i po skončení pracovního poměru zaměstnance.

§ 4.

Ministerstvo paliv a energetiky může v dohodě s ministerstvem vnitra a jednotnou odborovou organizací přenést provádění některých úkolů odborného technického dozoru na národní výbory.

§ 5.

Úkoly odborného technického dozoru.

(1) Orgány odborného technického dozoru zjišťují:

- a) zda technická zařízení, jejich provoz a údržba vyhovují předpisům a technickým normám, po případě uznaným pravidlům techniky a pokroku vědy;
- b) zda projekty a konstrukce, jakož i technická zařízení v provozu odpovídají požadavkům hospodárnosti a zda je jich v závodě hospodárně užíváno, zejména s hlediska využití méně hodnotných paliv;
- c) zda zaměstnanci pověřeni obsluhou a dozorem nad technickými zařízeními mají potřebné odborné znalosti jak po stránce bezpečnosti, tak i po stránce tepelné techniky;
- d) u technických zařízení, jež určí ministerstvo paliv a energetiky v dohodě s příslušnými ústředními úřady a jednotnou odborovou organizací (dále jen „vyhrazená technická zařízení“), též zda jejich projekty, konstrukce, materiál, výroba, umístění a použití odpovídají požadavkům bezpečného provozu.

(2) Orgány odborného technického dozoru poskytují odborné rady a znalecké posudky v otázkách uvedených v odstavci 1, organizují kurzy pro školení odborných technických kádrů s hlediskem tam uvedených a připravují předpisy o bezpečnosti technických zařízení a o jejich hospodárnosti po stránce tepelné techniky.

(3) Orgány odborného technického dozoru při vykonávání dozoru nad zajišťováním bezpečnosti a hospodárnosti provozu technických zařízení především pomáhají radou pracujícím a vedení podniku. Své úkoly vykonávají ve spolupráci s orgány inspekce práce.

§ 6.

Povinnosti projektantů, výrobců, dodavatelů a provozovatelů technických zařízení.

(1) Projektanti technických zařízení odpovídají za to, že projekty a konstrukční řešení technických zařízení vyhovují předpisům o bezpečnosti lidského života a zdraví, národního majetku a jiných hospodářských hodnot a o hospodárnosti po stránce tepelné techniky. U vyhrazených technických zařízení jsou povinni předložit projekt ke schválení orgánu odborného technického dozoru.

(2) Výrobci odpovídají za zajištění a prohloubení péče o bezpečnost a hospodárnost provozu technických zařízení. U vyhrazených technických zařízení jsou povinni ještě před jejich zařazením do plánu výroby vyžádat si od orgánu odborného technického dozoru zprávu o provedené kontrole a schválení výpočtů a konstrukčních výkresů.

(3) Výrobci a dodavatelé jsou povinni zajistit, aby vyrobená technická zařízení odpovídala předpisům o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, o bezpečnosti národního majetku a jiných hospodářských hodnot, o hospodárnosti a bezporuchovosti provozu, jakož i technickým normám a uznaným pravidlům techniky. Dále jsou povinni vyhotovovat a dodat pro vyrobená technická zařízení předepsané doklady.

(4) Provozovatelé jsou povinni:

- a) dbát o bezpečnost a hospodárnost provozu technických zařízení podle příslušných předpisů a technických norem, jakož i podle pokynů orgánů odborného technického dozoru;
- b) ihned hlásit vážné poruchy a zjištěné závady a opatření učiněná k jejich odstranění orgánu odborného technického dozoru;
- c) v případech, kdy orgán odborného technického dozoru nařídí prohlídku nebo zkoušku technického zařízení, připravit včas zařízení k požadovanému úkonu, provést požadované úkony podle pokynů orgánů odborného technického dozoru, poskytnout potřebná vysvětlení a předložit příslušné doklady;
- d) u technických zařízení podléhajících periodickým prohlídkám [parní kotle (parní generátory), tlakové nádoby, zdvihadla a pod.] hlásit orgánu odborného technického dozoru v plánovacím termínu pro příští rok datum plánované prohlídky a v odůvodněných případech oznámit mu včas změnu plánovaného termínu;
- e) ohlásit orgánu odborného technického dozoru k evidenci technická zařízení podle směrnice, které vydá ministerstvo paliv a energetiky;
- f) pečovat o odbornou výchovu zaměstnanců pověřených obsluhou a dozorem nad technickými zařízeními.

§ 7.

Provádění odborného technického dozoru.

(1) Orgány odborného technického dozoru nařídí odstranění závad, jež zjistí při šetření podle ustanovení § 5 odst. 1.

(2) Ústav sděluje svá rozhodnutí také národnímu výboru, který dohlíží na odstranění závad, a závodnímu inspektoru práce.

(3) Proti rozhodnutí Ústavu je možno do 15 dnů podat u něho rozklad s požádáním, aby odborné zjištění, jež bylo podkladem k rozhodnutí, bylo přezkoumáno jiným orgánem Ústavu. Rozklad nemá odkladný účinek, avšak Ústav může připustit, aby provedení rozhodnutí bylo odloženo. Učiní tak zejména tehdy, není-li bezprostředně ohrožen život nebo zdraví pracujících nebo samo technické zařízení.

§ 8.

Přístup k technickým zařízením.

Orgány odborného technického dozoru jsou oprávněny kdykoli k přístupu k technickým zařízením podle zvláštních předpisů, které vydá ministr paliv a energetiky v dohodě s ministrem národní bezpečnosti.

§ 9.

Náhrady.

Za výkony při provádění odborného technického dozoru vybírá Ústav náhrady. Sazby těchto náhrad stanoví a podrobnější předpisy o náhradách vydá ministerstvo paliv a energetiky v dohodě s ministerstvem financí.

§ 10.

Prováděcí předpisy.

Ministerstvo paliv a energetiky vydá v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a jednotnou odborovou organizací předpisy o bezpečnosti a hospodárnosti provozu technických zařízení, o tom, jaké doklady mají vyhotovovat a dodávat jejich výrobci a dodavatelé, o odborné kvalifikaci zaměstnanců obsluhujících technická zařízení a o tom, jak se této kvalifikace nabývá a jak se prokazuje.

§ 11.

Zrušení dosavadních předpisů.

(1) Zrušují se předpisy, které se vztahují na věci upravené tímto nařízením, zejména:

1. nařízení č. 273/1860 ř. z., týkající se bezpečnostních opatření proti nebezpečí výbuchu vařičů a kotlů opatřených hermeticky uzavřeným příklopem,
2. zákon č. 112/1871 ř. z., o zkoušení a periodickém vyšetřování parních kotlů,
3. nařízení č. 130/1875 ř. z., o opatřeních proti vybuchnutí parních kotlů,

4. nařízení č. 78/1877 ř. z., jímžto se činí některé změny v ministerském nařízení č. 130/1875 ř. z., které se týká opatření proti vybuchnutí,
 5. nařízení č. 32/1882 ř. z., jímž se vysvětluje po případě doplňuje ministerské nařízení č. 130/1875 ř. z., o opatřeních proti výbuchu parních kotlů,
 6. nařízení č. 108/1891 ř. z., týkající se průkazu způsobilosti k obsluze parních kotlů a k dozoru při práci parních kotlů, jakož i k obsluze parních strojů a k řízení lokomotiv a parních lodí,
 7. nařízení č. 172/1893 ř. z., o úředním přehlížení a zkoušení starých parních kotlů do obchodu daných a k opětovnému užívání ustanovených,
 8. nařízení č. 108/1894 ř. z., jak konati se má zkoušení parních kotlů,
 9. nařízení č. 59.963/1895 K. M. (uh. min. obchodu) ve znění nařízení č. 17.752/1903 K. M., o zkouškách a kontrolních revisích parních kotlů používaných na lodích a jiných plavidlech,
 10. nařízení č. 50/1897 ř. z., kterým se mění a doplňuje ministerské nařízení ze dne 4. května 1884, vztahmo 2 odst. § 1 ministerického nařízení ze dne 1. října 1875, o bezpečnostním opatření proti výbuchu parních kotlů,
 11. ustanovení §§ 32 až 53 nařízení č. 17.001/1901 K. M. (uh. min. obchodu), jímž se vydává instrukce pro živnostenskou inspekci a kotelní dozor,
 12. zákon č. 449/1920 Sb., kterým se pozměňují ustanovení zákona č. 112/1871 ř. z., o zkouškách a periodických přehlídkách parních kotlů,
 13. nařízení ministra plnomocníka vlády ČSR pro správu Slovenska č. 15/1922 Úř. novin, o vykonávání dozorčí služby kotelní na Slovensku,
 14. ustanovení § 47 odst. 1, § 102, § 109 odst. 1, § 111 odst. 2, § 118 odst. 3 a § 130 vládního nařízení č. 41/1938 Sb., jímž se vydávají všeobecné předpisy na ochranu života a zdraví pomocných dělníků,
 15. vládní nařízení č. 181/1940 Sb., jímž se vydávají předpisy na ochranu života a zdraví zaměstnanců pracujících ve stlačeném vzduchu,
 16. vládní nařízení č. 235/1942 Sb., o technickém dozoru,
 17. nařízení č. 255/1943 Sb., o bezpečnostních opatřeních proti výbuchům parních kotlů,
 18. nařízení č. 322/1943 Sb., kterým se stanoví poplatky za prohlídky a zkoušení parních kotlů,
 19. nařízení č. 23/1944 Sb., o přenosných uzavřených nádobách na stlačené, zkapalněné a pod tlakem rozpuštěné plyny (nařízení o stlačených plynech),
 20. nařízení č. 24/1944 Sb., kterým se stanoví poplatky za zkoušení přenosných uzavřených nádob na stlačené, zkapalněné a pod tlakem rozpuštěné plyny,
 21. nařízení č. 176/1944 Sb., kterým se vydávají předpisy pro materiál a stavbu parních kotlů,
 22. nařízení Slovenské národní rady č. 38/1945 Sb. n. SNR, o státních strojních úřadech,
 23. nařízení Slovenské národní rady č. 89/1945 Sb. n. SNR, o úpravě poplatků za úřední prohlídky a zkoušky parních kotlů a přístrojů,
 24. vládní nařízení č. 277/1949 Sb., kterým se vydávají některé předpisy o přístrojích na výrobu acetylenového plynu.
- (2) Do vydání předpisů podle tohoto nařízení se postupuje podle předpisů dosavadních, pokud mu neodporují.

§ 12.

Účinnost nařízení.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. listopadu 1952; provede je ministr paliv a energetiky v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Zápotocký v. r.

Pokorný v. r.